

Reja merjascev ter imunokastracija nadomeščata kastracijo pujskov: IPEMA ponuja rešitve
Bistveni zaključki spletnega seminarja IPEMA: Proces prehoda na alternative kirurške kastracije pujskov je nepovraten, tudi če se rešitve, ki jih uporabljajo znotraj Evrope, razlikujejo.

V svetu, posebno pa v zahodni Evropi, je vedno močnejše prepričanje, da je kirurško kastracijo moških pujskov treba opustiti. Kirurška kastracija z anestezijo in lajšanjem bolečin kot ena izmed alternativ dolgoročno ni vzdržna za glavnilno proizvodnjo, čeprav je morda rešitev za izdelke, ki ob zakolu zahtevajo prašiče večje starosti in teže. Panevropska mreža IPEMA (Inovativni pristopi za pridelavo prašičjega mesa merjascev) se je zato osredotočila na dve preostali možnosti: rejo merjascev in imunokastracijo.

Na spletnem seminarju 15. septembra 2020 so raziskovalci iz celotne Evrope razpravljali o problemih, ki nastajajo znotraj celotne prašičerejske verige in so povezani z rejo merjascev oz. imunokastracijo. Spletnega seminarja se je udeležilo približno 300 ljudi iz 30 različnih držav.

Problemi, ki jih prinašata pitanje (mladih) merjascev in imunokastratov

Merjasci so večinoma bolj agresivni in imajo bolj izraženo spolno vedenje, ki lahko škoduje njihovim sovrstnikom. Meso merjascev ima lahko neprijeten vonj in okus, poznan kot spolni vonj ali vonj po merjascu. Prav tako vsebuje meso merjascev manj maščobe, njihova maščoba pa je tudi mehkejša, zaradi česar je njihovo meso manj primerno za sušene izdelke, kot na primer pršut. Meso ima tudi manjšo sposobnost zadrževanja vode in manjšo mehko.

Imunokastracija temelji na dvakratnem cepljenju s cepivom, ki prepreči proizvodnjo steroidov v modih. S cepljenjem preprečimo pojav vonja po merjascu pa tudi za merjasce značilno vedenje. Ob zadostnem časovnem razmiku med drugim cepljenjem in zakolom je mogoče uspešno odpraviti tudi težave s količino in kakovostjo maščobe, ki je značilna za merjasce. Samo cepljenje lahko živalim povzroči nekaj stresa, vendar bistveno manj kot v primeru kirurške kastracije brez lajšanja bolečin. Glavni izziv za uvedbo imunokastracije je ta, da ga večina trgov nerada sprejme, zaradi predpostavke, da bodo postopek potrošniki zavračali.

Praktične rešitve pri pitanju (mladih) merjascev in imunokastratov

Merjasce je potrebno rediti ločeno od svinjk, s tem preprečimo neželene brejosti, manj je težav z njihovim značilnim vedenjem. Nameščeni naj bodo v stabilnih skupinah z dovolj prostora v strukturiranih boksih z dovolj naravnimi obogatitvenimi materiali, ki omogočajo raziskovanje.

Krmljenje živali s prilagojeno prehrano lahko reši problem kakovosti maščobe, vendar te prilagoditve niso dovolj za sisteme reje, namenjene sušenim izdelkom, ki temeljijo na uporabi bolj mastnih prašičev. Povečanje vsebnosti maščobe v mišicah s pomočjo selekcije ali prilagoditve prehrane je priporočljivo, saj prispeva k ublažitvi težav s trdoto mesa.

Tako selekcija kot tudi prehrana in način reje lahko pomagajo zmanjšati pojavnost vonja po merjascu. Senzorična detekcija tega neprijetnega vonja z metodo "človeškega nosu" se uspešno uporablja v številnih klavnicah po Evropi, vpeljujejo pa se tudi instrumentalne metode odkrivanja. Sveže meso, ki je zaradi prisotnosti vonja po merjascu manj primerno za uživanje, se lahko v določeni meri in ob uporabi nekaterih preventivnih postopkov uporablja v predelanih mesnih proizvodih.

Če je cepljenje učinkovito, imunokastrati ne predstavljajo večjih težav s kakovostjo mesa. Podaljševanje obdobja med drugo imunizacijo in zakolom je priročno orodje za doseganje želenega

CA15215 Innovative Approaches for Pork Production with Entire Males

kompromisa med proizvodnostjo in kakovostjo mesa. Daljši kot je omenjeni časovni zamik, bolj so imunokastrati podobni kirurškim kastratom po kakovosti mesa, vendar se hkrati s tem se postopoma zmanjšuje tudi njihova prednost glede produktivnosti, ki postaja vse bolj podobna kastratom. Kljub pogosto izraženim pomislekom proti imunokastraciji rezultati raziskave IPEMA med potrošniki kažejo, da informirani potrošniki imunokastracijo dobro sprejemajo (sprejemljivost 71% proti 32% za kirurško kastracijo brez lajšanja bolečin).

Izzivi in delo v bodoče

Predhodni rezultati znanstvenikov iz skupine IPEMA kažejo, da je genetska selekcija možna, vendar je do tam še dolga pot. Senzorična detekcija vonja po merjascu ima kar nekaj slabosti, močno pa je tudi odvisna od dobre izbire in usposobljenosti človeških ocenjevalcev. Poleg senzoričnih se razvijajo tudi instrumentalne metode za določanje kemičnih komponent vonja po merjascu. Odprto ostaja predvsem vprašanje, kako razviti učinkovite načine, da bi potrošnikom zagotovili nepristranske ter na dokazih temelječe informacije. Naslednje neodgovorjeno vprašanje je tudi zakaj večina evropskih prašičerejskih verig zavrača uporabo imunokastracije.

Uspešna vpeljava obeh alternativ, tako reje merjascev kot imunokastratov, je odvisna od usklajenega delovanja na vseh ravneh prašičerejske verige. Pri tem bi morali vsi akterji delati na tak način, da prizadevanja na eni ravni ne bodo izničena zaradi pomanjkanja ukrepov ali protiukrepov na drugi. Dogovoriti se morajo o kompromisu med produktivnostjo in kakovostjo ter pravično deliti stroške in koristi, povezane z izbrano alternativo.

Če bi želeli izvedeti več...

Predstavitve, ki so bile dostopne vsem registriranim osebam pred spletnim seminarjem 15. septembra ter video posnetek seminarja, so na voljo na povezavi:

<https://shwca.se/ipema-2020-public>.

Dokument EU iz leta 2019: "Vzpostavitev najboljših praks pri pridelavi, predelavi in trženju mesa nekastriranih prašičev" je na voljo na povezavi:

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/aw_prac_farm_pigs_cast-alt_establishing-best-practices.pdf

Posebna izdaja znanstvene revije *Animals*, ki bo končana v začetku leta 2021, bo posvečena tematiki iz akcije COST IPEMA pod naslovom: "Kirurška kastracija pujskov in njene alternative: Nacionalne strategije, posledice za dobro počutje živali, proizvodni sistemi in kakovost izdelkov"; dostop do izdaje je možen preko povezave:

https://www.mdpi.com/journal/animals/special_issues/Surgical_castration_of_piglets_and_its_alter_natives.

Pogledate si lahko tudi spletno stran COST IPEMA (<http://www.ca-ipema.eu/>), kjer lahko prav tako najdete povezave do zgoraj omenjenih dokumentov.